

7 mei 1960

U 5523/60 - C 46 - P1/PS9.

FA-9892/17

GEHEIM

Land: Afrika, Azië.
Onderwerp: De Afro-Aziatische Volkssolidariteitsconferentie te Conakry.

Referenties:

Datum van waarneming: 11-15 april 1960.

Bron: Een betrouwbare jonge waarnemer.

Opmerkingen:

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

GEHEIN

DE AFRO-AZIATISCHE SOLIDARITEITSCONFERENTIE
TE CONAKRY

De stemming op de Afro-Aziatische Solidariteitsconferentie, die van 11-15 april te Conakry is gehouden, was over het algemeen gematigd. Er werd verslag uitgebracht over de werkzaamheden van de afgelopen twee jaren, de periode na de laatste conferentie in Cairo. Elk land, dat belang bij de Afro-Aziatische Solidariteitsbeweging had, gaf er een uiteenzetting van hoe zijn invloed was geweest en wat hieraan verbeterd kon worden.

Er moet worden vastgesteld, dat er een grote rivaliteit heerste tussen de USSR en China enerzijds en de Verenigde Arabische Republiek, Marokko en India anderzijds. De vijf belangrijke figuren ofwel om persoonlijk prestige ofwel om de belangrijkheid van hun land waren: BEN BARKA (Marokko), Mevr. NEHRU (India), ANWAR EL SADAT (V.A.R.), LIAO-CHEN-CHEH (China) en RASHIDOV en POTECHIN (U.S.S.R.). Sekou TOURÉ heeft, hoewel hij zelf niet aan de conferentie deelnam, een grote matigende invloed op de conferentie uitgeoefend. Hij had Mevr. NEHRU, BEN BARKA en ANWAR EL SADAT als zijn persoonlijke gasten ten paleize te logeren. De Chinezen en Russen hadden vooral belangstelling voor de afgevaardigden uit de kleine landen, en dan uitsluitend voor hen die een politieke rol van betekenis spelen. De Chinezen waren actiever dan de Russen en waren zeer royaal met uitnodigingen voor een bezoek aan China.

Tevoren was in Kankan in Guinea een partijconventie van de P.D.G. gehouden, waarbij het corps diplomatique en vertegenwoordigers van 12 landen en de pers waren uitgenodigd. Men besprak in het openbaar

het 3-jarenplan, dat op communistische leest is geschoeid, doch waaruit Sekou TOURÉ de al te radicale punten heeft weggelaten, zoals nationalisatie van de bedrijven, te sterke landbouwcollectivisatie. Voorts heeft hij bezwaar gemaakt tegen een al te sterke economische binding aan één land of een blok van landen. Hij stond een politiek voor, die investeringen zowel van Oost als van West aanmoedigde.

De kritiek van Sekou TOURÉ op een te sterke economische afhankelijkheid van Oostblokstaten werd gevolgd door een verklaring van Ismael TOURÉ, die de rede van zijn neef hekelde. Toch heeft Sekou TOURÉ bij de openingstoespraak van de conferentie te Conakry wederom, zij het in bedekter termen en met scherpe kritiek op het Frans gaullistisch imperialisme, zich voorstander verklaard van economische hulp van beide zijden. Na de conferentie op een openbare meeting heeft hij deze gematigde koers van steun zowel uit het Westen als het Oosten bij de opbouw van zijn land nogmaals herhaald.

De conclusie is, dat Sekou TOURÉ duidelijk zijn mening en plein public, met de gunstige positie van een gastheer, heeft kunnen laten horen en dat hierdoor zijn matigende invloed in belangrijke mate op de conferentie te bemerken was. Het was verder veel betekenend, dat hij niemand van het Oostblok als zijn persoonlijke gast had uitgenodigd, maar wel BEN BARKA, ANWAR SADAT en Mevr. NEHRU.

BEN BARKA, die zeer links georiënteerd is en zelfs communist is geweest, heeft zeer grote invloed in de Arabische en Afrikaanse wereld. Hij is secretaris-generaal van de "Union Nationale des

Forces Populaires" in Marokko. Op uitnodiging van Peking bezocht hij China, doch hij kwam ontgoocheld terug; een tweede bezoek deed zijn teleurstelling slechts toenemen. Sindsdien is hij een tegenstander van de Chinese Volksrepubliek.

Ook Mevr. NEHRU is als vertegenwoordigster van India tegenstandster van de politiek van Peking.

ANWAR^{el} SADAT is wel bijzonder links doch fel anti-U.S.S.R. en anti-China. Over het algemeen kunnen de Chinezen zich moeilijk populair maken vanwege de bezetenheid van hun ideologie en hun al te revolutionaire mentaliteit.

Kortom, Sekou TOURÉ had bij zijn streven naar gematigdheid steun van drie zeer populaire figuren. De resoluties, die aan het einde van de conferentie werden aangenomen, waren dan ook vergeleken bij de speeches van diegenen, die met de voorstellen kwamen, zeer afgezwakt en algemeen gesteld. Vele resoluties werden niet eens aangenomen, zoals bijvoorbeeld de resolutie door Indonesië ingediend ten aanzien van "West-Iriah".

De machtsstrijd onder het Arabische blok en het communistische blok kwam tot uiting in de discussie over de verandering van de statuten. Wilde men van de A.A.S.R. een blijvende hechte beweging maken, dan moest ook de effectiviteit van aangenomen resoluties bewezen worden. Vandaar het belang van een samenwerking op economisch, cultureel en politiek terrein en de noodzaak van concrete voorstellen in het kader van deze samenwerking. Nu waren vooral de meer neutralistische landen daartoe geneigd en er voorstander van, doch de geldschieters van de A.A.S.R.: U.S.S.R. en China, wilden slechts hun steun hieraan verlenen, als er een reorganisatie van de A.A.S.R. kwam. Uit hun be-

togen bleek duidelijk, dat zij ontevreden over de huidige gang van zaken waren, daar zij onvoldoende controle over de besteding van de gelden konden uitoefenen. Praktisch gesproken hadden de V.A.R. en de Centraal-Afrikaanse groep te veel aanzien en invloed en was de Afrikaanse groep slechts uitsluitend anti-koloniaal en anti-imperialistisch. Vandaar dat China, gesteund door alle communistische landen, voorstelde de statuten en de werkwijze zodanig te veranderen, dat er behalve een tweejaarlijkse conferentie als die in Conakry jaarlijks een conferentie van delegatieleiders zou bijeenkomen en hieruit een groep van 27 landen eenmaal per twee of drie maanden zou samenkomen om besluiten te nemen, en dat de praktische werkzaamheden door een secretariaat zouden worden gedaan, bestaande uit een tweetal landen. De te nemen besluiten zouden de goedkeuring van beide behoeven. (Men daacht hierbij waarschijnlijk aan China en Guinea).

Tegen deze aanval op de V.A.R. waren alle Afrikaanse landen met de V.A.R. aan het hoofd zeer gekant. De Afrikaanse landen vinden het namelijk van groot belang een secretariaat in Cairo te hebben om vandaar uit steun voor hun nationalistische onafhankelijkheidsstreven te vinden (zij het dat de daar meestal als ballingen levende leden van de secretariaten alle geld van de Sowjet-Unie en de V.A.R. ontvangen). Tenslotte werd een compromis bereikt. Was de vroegere directeur van de A.A.S.R. ANWAR EL SADAT, thans werd deze vervangen door een comité directeur van 27 landen-leden, zoals voorgesteld was; doch het secretariaat werd een combinatie van 12 landelijke secretarissen met YUSSEF EL SIBAI als secretaris-generaal, als no. 13. Op voorstel van BEN BARKA werden in plaats van Ghana en Iran, de landen Irak en de Kongo lid van het 12-land-

den-secretariaat. Dit zette bij Iran zowel als Ghana kwaad bloed.

Pro-Westerse elementen of landen waren wat Azië betreft de CENTO-landen als Iran, Turkije en Pakistan. Deze landen werden vroeg op een dood spoor gezet. Iran en Pakistan maken deel uit van het comité directeur. Hoewel openlijk tegen SEATO en CENTO en neokolonialisme werd gesproken door SIBAI en anderen, namen de communisten toch zonder discussie bezwarende formuleringen tegen de drie bovengenoemde landen terug. Vooral Rusland toonde zich hierin "grootmoedig". De speech van Turkije, waarin gepleit werd voor begrip voor coëxistentie en een aanval werd gedaan op eenzijdige verdachtmaking om lidmaatschap van CENTO en SEATO, vond geen bijval in de Russisch-Chinese hoek, doch Arabische en Afrikaanse vertegenwoordigers klaptten na de speech.

De Westers-gezinde Afrikaanse landen waren veelal door oppositiegroepen vertegenwoordigd, zoals Soedan, Mali, Kameroen en de Ivoorkust, of waren geheel afwezig. De exil-nationalisten van de diverse Afrikaanse landen erkennen, dat zij financieel vrijwel geheel afhankelijk van het communistische blok zijn.

Toch was in het algemeen de houding van Afrika gematigd. Men was meer anti-Frans en De GAULLE dan anti-Europa. Slechts enkelen waren felle communisten, die tegelijkertijd ook leiders genoemd konden worden van landen die zij vertegenwoordigden. Ghana maakte een zwakke indruk.

Het Oostblok trachtte de anti-Westerse houding van de Afrikaanse landen te stimuleren om zodoende de weg te effenen voor zijn eigen expansie. Er is echter een groeiende tendens om tot een auto-

nome Afrikaanse en Afro-Aziatische solidariteit op economisch, politiek en cultureel terrein te komen. De Oostbloklanden zijn, gezien deze ontwikkeling, huiverig om geld aan een Afro-Aziatische Solidariteitsbeweging of Panafrikaanse beweging toe te vertrouwen. In deze beide bewegingen vertolkt de V.A.R. een tendens naar Afrikaanse autonomie en hierbij zijn de Russen niet direct in de koude oorlog gebaat. De Afrikaanse landen rekenen op de Afrikaans-Aziatische solidariteit bij hun streven naar een zelfstandige economische politiek en zijn in zoverre in de A.A.S.R. geïnteresseerd. China ziet graag zijn eigen systeem in de Afrikaanse landen ingevoerd, waarbij het op zijn eigen 10-jarige vooruitgang wijst.

De rol van de U.S.S.R. blijft, naar buiten gezien, zich beperken tot de culturele en sociale aspecten van het onderontwikkelde Afrika. Zij wijst op het rijke, hoogbeschaafde culturele verleden, dat door de kolonisatie is doodgedrukt; men ziet hier een middel om de bewustwording van de volken in een nationalistische richting te doen gaan.

De Sowjet-Unie en China hadden op de conferentie dezelfde belangen; van wedijver is niets gebleken.